

Mw. mr. M.W. Knigge*

Procederen bij een geschillencommissie na implementatie van de ADR-richtlijn

Een onderzoek naar het gewijzigde wettelijke kader¹

Op 9 juli 2015 is de Implementatiewet buitengerechtelijke geschillenbeslechting consumenten in werking getreden. In deze bijdrage wordt de Implementatiewet besproken vanuit het perspectief van de partijen die hun geschil aan een geschillencommissie voorleggen. Welke gevolgen heeft deze wet voor de consument en de ondernemer die kiezen voor alternatieve geschilbeslechting? In hoeverre wordt het wettelijke kader dat van toepassing is op hun procedure door de Implementatiewet gewijzigd?

1. Inleiding

Op 9 juli 2015 is de Implementatiewet buitengerechtelijke geschillenbeslechting consumenten (hierna: de Implementatiewet) in werking getreden.² Bij deze wet is Richtlijn 2013/11/EU betreffende alternatieve beslechting van consumentengeschillen (hierna: de ADR-richtlijn) geïmplementeerd.³ Doel van de ADR-richtlijn is het bevorderen van de toegang van consumenten tot alternatieve geschilbeslechting. ADR zou namelijk een eenvoudige, snelle en goedkope oplossing voor geschillen tussen consumenten en ondernemers bieden.⁴ Op grond van de ADR-richtlijn dienen de lidstaten ervoor te zorgen dat er voor alle geschillen die onder het bereik van de richtlijn vallen een ADR-entiteit beschikbaar is waartoe een consument en een ondernemer zich desgewenst kunnen wenden. Deze ADR-entiteiten dienen tevens aan bepaalde kwaliteitseisen te voldoen.

De Nederlandse wetgever heeft ervoor gekozen om de ADR-richtlijn te implementeren door middel van een aparte Implementatiewet, en de wetgeving dus niet te integreren in bestaande regelgeving zoals het Burgerlijk Wetboek of het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. De regering geeft verschillende redenen voor deze keuze. Ten eerste zou het voorstel in hoofdzaak bepalingen van publiekrechtelijke aard betreffen, waardoor een zelfstandige wettelijke regeling meer in de rede zou liggen.⁵ Daarnaast zou het plaatsen van alle bepalingen bij elkaar in een wettelijke regeling de voordelen hebben van kenbaarheid, transparantie en samenhang. De aangewezen instanties van buitengerechtelijke geschillenbeslechting hebben in één overzichtelijke regeling alle eisen en voor-

waarden bij elkaar en kunnen deze regeling hanteren als uitgangspunt bij het opstellen van hun procesreglement.⁶ De regering lijkt daarmee met name het perspectief van de geschilbeslechtingsinstanties tot uitgangspunt te nemen: voor deze instanties zal het inderdaad het meest overzichtelijk zijn indien de voorwaarden waaraan zij moeten voldoen keurig bij elkaar in één wet staan. Vanuit het perspectief van de *partijen* die hun geschil aan alternatieve geschilbeslechting onderwerpen ligt de keuze van de wetgever minder voor de hand. Deze (private) verhouding tussen de partijen bij het geschil wordt, afhankelijk van het type geschilbeslechting dat aan de orde is, in beginsel beheerst door bepalingen uit het Burgerlijk Wetboek of het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Het gaat dan met name om de regeling van de vaststellingsovereenkomst, waaronder ook het bindend advies valt (artikel 7:900 e.v. BW) en de regeling van arbitrage (artikel 1020 e.v. Rv). Nu worden op deze verhouding daarnaast bepalingen van de Implementatiewet van toepassing, aangezien deze wet wel degelijk bepalingen kent die tot de partijen gericht zijn.⁷ Daarmee wordt het er voor de consument die kiest voor alternatieve geschilbeslechting niet gemakkelijker op: hij zal op verschillende plaatsen moeten kijken om te achterhalen welke regels van toepassing zijn op de beslechting van zijn geschil.⁸ In dit artikel wordt onderzocht hoe het wettelijke kader dat van toepassing is op een geschilbeslechtingsprocedure bij een erkende ADR-entiteit, is gewijzigd door de implementatie van de ADR-richtlijn.⁹ In paragraaf 2 wordt eerst een kort overzicht gegeven van de inhoud van de ADR-richtlijn, waarna in paragraaf 3 het Nederlandse stelsel van alternatieve beslechting van consumentengeschillen wordt geschetst. In paragraaf 4 worden bepalingen

* Universitair docent aan de Universiteit Leiden

1. Dit artikel bouwt voort op en vertoont enige overlap met het nog te verschijnen Engelstalige artikel in de reeks BW-krant jaarboek, nr. 30, geschreven samen met E.N. Verhage.
2. *Stb.* 2015, 160.
3. Richtlijn 2013/11/EU van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende alternatieve beslechting van consumentengeschillen en tot wijziging van Verordening (EG) 2006/2004 en Richtlijn 2009/22/EG.
4. Zie preambule, nummer 5.
5. *Kamerstukken II* 2013/14, 33982, 3, p. 8 (MvT); *Kamerstukken II* 2014/15, 33982, 6, p. 9 (NV).
6. *Kamerstukken II* 2013/14, 33982, 3, p. 8 (MvT); *Kamerstukken II* 2014/15, 33982, 6, p. 9 en 12 (NV).
7. Zie ook *Kamerstukken II* 2013/14, 33982, 3, p. 8 (MvT).
8. De Afdeling advisering van de Raad van State was in haar advies op dit punt dan ook kritisch. Zie *Kamerstukken II* 2013/14, 33982, 4, p. 3-4.
9. Zie over de ADR-richtlijn en de Implementatiewet ook P.E. Ernste, 'De Nederlandse geschillencommissies voor consumentenzaken langs de meetlat van de Richtlijn ADR consumenten en de Verordening ODR consumenten', *NtER* 2013, afl. 8, p. 286-295; A.H. Santing-Wubs, 'Twee alternatieve voorstellen voor de alternatieve beslechting van consumentengeschillen: een ADR-richtlijn en een ODR-verordening', *TCR* 2012, afl. 4, p. 109-117; K. Nijgh, 'Versterking alternatieve geschilbeslechting in consumentenzaken door richtlijn ADR

gen uit de Implementatiewet besproken die rechtstreeks gericht zijn tot de partijen in een procedure bij een geschillencommissie. In paragraaf 5 wordt vervolgens onderzocht in hoeverre de kwaliteitseisen opgenomen in de Implementatiewet, die in eerste instantie gericht zijn tot de geschilbeslechtsinstanties, ook gevolgen hebben voor partijen.

2. De ADR-richtlijn en de ODR-verordening

De ADR-richtlijn heeft, zoals gezegd, als doel de toegang van consumenten tot alternatieve geschilbeslechting te bevorderen (zie artikel 1 ADR-richtlijn). Op grond van artikel 5 van de ADR-richtlijn dienen lidstaten ervoor te zorgen dat consumentengeschillen waarbij een op hun grondgebied gevestigde ondernemer betrokken is, kunnen worden voorgelegd aan een ADR-entiteit die voldoet aan de vereisten van de richtlijn. Partijen zijn dus niet verplicht te kiezen voor ADR, maar mochten zij hun geschil aan alternatieve geschilbeslechting willen onderwerpen, dan dient er een ADR-entiteit beschikbaar te zijn.¹⁰

Het toepassingsgebied van de richtlijn wordt weergegeven in artikel 2 van de ADR-richtlijn. De richtlijn ziet op de buitengerechtelijke beslechting van geschillen tussen ondernemers en consumenten over contractuele verbintenissen die voortvloeien uit verkoop- of dienstenovereenkomsten. Zowel binnenlandse als grensoverschrijdende geschillen vallen onder het bereik van de richtlijn. Wel is de richtlijn enkel van toepassing indien zowel de ondernemer als de consument op het grondgebied van de Unie gevestigd resp. woonachtig zijn. Het begrip 'buitengerechtelijke geschillenbeslechting' is in de richtlijn niet gedefinieerd.¹¹ Artikel 2 van de ADR-richtlijn maakt duidelijk dat hieronder zowel procedures vallen waarbij een ADR-entiteit een oplossing voorstelt of oplegt, als procedures waarin de entiteit partijen bijeenbrengt teneinde een minnelijke schikking te vergemakkelijken. Zowel arbitrage, bindend advies, mediation als een ombudsman-procedure zijn daarmee vormen van alternatieve geschillenbeslechting in de zin van de richtlijn.¹² In artikel 2 lid 2 van de ADR-richtlijn zijn bepaalde procedures uitgesloten van het toepassingsgebied van de richtlijn. Zo is de ADR-richtlijn niet van toepassing op geschillen die door de ondernemer tegen een consument zijn ingeleid (zie artikel 2 lid 2 onderdeel g).

De richtlijn heeft mede aandacht voor de kwaliteit van de ADR-procedures. Hoofdstuk II van de ADR-richtlijn bevat kwaliteitseisen waaraan geschilbeslechtsinstanties moeten voldoen om te kunnen worden erkend als ADR-entiteit in de zin van de richtlijn. Blijkens artikel 6 ADR-

richtlijn dienen de natuurlijke personen belast met ADR bijvoorbeeld deskundig, onafhankelijk en onpartijdig te zijn en blijkens artikel 8 ADR-richtlijn moet de procedure doeltreffend zijn. Voorts moet de ADR-procedure billijk zijn (artikel 9 ADR-richtlijn), hetgeen onder meer inhoudt dat partijen de mogelijkheid dienen te hebben om binnen een redelijke termijn hun standpunt kenbaar te maken (artikel 9 lid 1 onderdeel a). Ook dient in bindende vormen van geschilbeslechting de inachtneming van dwingend recht te worden gewaarborgd (artikel 11 ADR-richtlijn).

Hoofdstuk III van de ADR-Richtlijn bevat bepaalde informatieplichten van onder meer ondernemers. Daarnaast bevat dit hoofdstuk bepalingen die tot doel hebben de samenwerking tussen de verschillende instanties die werkzaam zijn op het gebied van de beslechting van consumentengeschillen te stimuleren. Hoofdstuk IV regelt vervolgens hoe een geschilbeslechtsinstantie kan worden erkend als ADR-entiteit in de zin van de richtlijn.

3. Alternatieve beslechting van consumentengeschillen in Nederland

Nederland kent een goed ontwikkeld stelsel van alternatieve geschilbeslechting in consumentengeschillen.¹³ Ten eerste vindt er onder de paraplu van de Stichting Geschillencommissies voor Consumentenzaken (de SGC) geschilbeslechting plaats bij verschillende sectorale geschillencommissies. Op dit moment zijn 53 verschillende geschillencommissies actief.¹⁴ De geschillencommissies werken over het algemeen op basis van bindend advies.¹⁵ Voor geschillen over financiële diensten en producten is er de Stichting Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (Kifid). Het Kifid heeft een ombudsman die een bemiddelingspoging kan ondernemen. Daarnaast kent het Kifid een geschillencommissie die zowel een bindend advies als een niet-bindend advies kan geven. Onder omstandigheden is beroep mogelijk bij de Commissie van Beroep, die beslist op basis van bindend advies.¹⁶ Voor geschillen over de uitvoering van zorgverzekeringen is er de Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ). Ook de SKGZ heeft een ombudsman en een geschillencommissie. De geschillencommissie doet over het algemeen uitspraak op basis van bindend advies.¹⁷

Bij de implementatie van de ADR-richtlijn heeft de wetgever geprobeerd om zo dicht mogelijk aan te sluiten bij

en verordening ODR', *TMD* 2014, afl. 2, p. 5-12; S. Voet, 'Online ADR in Europa en België: a new frontier', *TMD* 2013, afl. 3, p. 26-45; E. Verhage, 'ADR en ODR voor consumentenzaken in beweging', *TMD* 2014, afl. 2, p. 13-28; E.N. Verhage, 'Een nieuw Nederlands kader voor ADR en ODR in consumentengeschillen', *TvA* 2015/39.

10. Met de ADR-richtlijn hangt de ODR-verordening samen (Verordening 524/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende onlinebeslechting van consumentengeschillen en tot wijziging van Verordening (EG) 2006/2004 en Richtlijn 2009/22/EG.). ODR staat voor 'online dispute resolution'. De ODR-verordening voorziet in de oprichting van een online-ODR-platform, dat de onlinebeslechting van consumentengeschillen ontstaan uit overeenkomsten gesloten via internet moet faciliteren.

11. Zie ook *Kamerstukken II* 2013/14, 33982, 3, p. 2 (MvT).

12. Zie ook *Kamerstukken II* 2013/14, 33982, 3, p. 2 (MvT).

13. Zie ook *Kamerstukken II* 2013/14, 33982, 3, p. 3 (MvT).

14. Zie www.degeschillencommissie.nl. Zie voorts de korte omschrijving in de memorie van toelichting bij de Implementatiewet *Kamerstukken II* 2013/14, 33982, 3, p. 4 (MvT) en Nijgh 2014, p. 5-8.

15. De Geschillencommissie Garantiewoningen is een uitzondering. Deze commissie maakt gebruik van arbitrage.

16. Zie www.kifid.nl. Zie voorts *Kamerstukken II* 2013/14, 33982, 3, p. 4-5 (MvT).

17. Zie www.skgz.nl. Zie voorts *Kamerstukken II* 2013/14, 33982, 3, p. 5 (MvT).

dit reeds bestaande stelsel.¹⁸ De hiervoor genoemde instellingen zijn of worden binnenkort als instanties tot buitengerechtelijke geschillenbeslechting in de zin van de Implementatiewet aangewezen.¹⁹ Bij de SGC is een zogenaamde vangnetcommissie opgericht, om te garanderen dat voor ieder type geschil toegang bestaat tot een geschilbeslechtinginstantie.²⁰ Op grond van artikel 20 lid 1 ADR-richtlijn is het toegestaan om eisen te stellen aan geschilbeslechtinginstanties die verder gaan dan de vereisten van de richtlijn. Nederland heeft gebruikgemaakt van deze mogelijkheid.²¹ Op de geschillencommissies die vallen onder de SGC is naast de Implementatiewet ook de Erkenningsregeling geschillencommissies consumentenklachten 1997 van toepassing. Voor het Kifid en de SKGZ geldt het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft.²² In navolging van de ADR-richtlijn ziet de Implementatiewet niet op door een ondernemer tegen een consument ingeleide procedures (zie artikel 2 lid 2 onderdeel g).

In het navolgende zal onderzocht worden wat de gevolgen van de Implementatiewet zijn voor de regelgeving die van toepassing is op partijen die ervoor kiezen hun geschil aan een van bovengenoemde instanties voor te leggen. Daarbij wordt met name aandacht besteed aan bindend advies, aangezien de meeste instanties hiermee werken. Ook arbitrage komt echter aan bod. Op dit moment beslist de Geschillencommissie Garantiewoningen op basis van arbitrage. Het is natuurlijk mogelijk dat in de toekomst meer instanties dit zullen doen. In de Implementatiewet heeft de wetgever dan ook met arbitrage rekening gehouden.²³ Op een enkele plaats in het artikel wordt aandacht besteed aan mediation.

4. Bepalingen rechtstreeks gericht tot partijen

4.1. Inleiding

In deze paragraaf zal worden ingegaan op de bepalingen uit de Implementatiewet die rechtstreeks betrekking hebben op de (verhouding van) partijen in een geschilbeslechtigingsprocedure. Van deze bepalingen had het zonder meer voor de hand gelegen ze in het Burgerlijk Wetboek of in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering te integreren. Ook volgens de regering bevat de Implementatiewet bepalingen die niet van publiekrechtelijke aard zijn.

4.2. Vrijwilligheid (artikel 9 Implementatiewet)

In artikel 9 Implementatiewet is artikel 10 ADR-Richtlijn geïmplementeerd, dat de vrijwillige deelname aan alterna-

tieve geschilbeslechting beoogt te waarborgen. Op grond van artikel 9 lid 1 Implementatiewet kan een vóór het ontstaan van het geschil gesloten overeenkomst tussen een consument en een ondernemer om geschillen voor te leggen aan een instantie tot buitengerechtelijke geschillenbeslechting niet aan de consument worden tegengeworpen, indien die overeenkomst tot gevolg heeft dat de consument het recht wordt ontnomen zich voor de beslechting van het geschil tot de rechter te wenden.

Deze bepaling roept meerdere vragen op. Ten eerste is de vraag wat ermee wordt bedoeld dat een dergelijke overeenkomst niet kan worden 'teggengeworpen' aan de consument. Is dit hetzelfde als dat de overeenkomst vernietigbaar is? In de memorie van toelichting wordt inderdaad aangegeven dat de consument de overeenkomst kan vernietigen.²⁴ Als vernietigbaarheid is beoogd, had het meer voor de hand gelegen om hier in de wettekst ook van te spreken. De vraag is wel of met de sanctie vernietigbaarheid wordt voldaan aan de eisen die de richtlijn stelt. Op grond van artikel 10 lid 1 van de ADR-richtlijn dienen de lidstaten ervoor te zorgen dat een overeenkomst die vóór het ontstaan van het geschil is gesloten 'niet-bindend' is voor de consument. De sanctie 'vernietigbaarheid' brengt nu juist mee dat de consument in beginsel *wel* gebonden is aan de overeenkomst, tenzij hij de overeenkomst vernietigt. Dit is wellicht de reden dat de wetgever ervoor heeft gekozen in de wettekst aan te geven dat de overeenkomst 'niet kan worden tegengeworpen' aan de consument. Verwarrend blijft dan dat in de memorie van toelichting wordt gesproken over vernietigbaarheid.

Artikel 9 lid 1 van de Implementatiewet ziet, in navolging van artikel 10 ADR-richtlijn, op overeenkomsten die tot gevolg hebben dat de consument het recht wordt ontnomen zich voor de beslechting van het geschil tot de rechter te wenden. Onduidelijk is of hier ook overeenkomsten onder vallen waarbij aan de consument *tijdelijk* dit recht wordt ontnomen, bijvoorbeeld indien de overeenkomst de consument verplicht deel te nemen aan een mediationtraject waarna hij zich, mocht dit traject niet succesvol blijken, alsnog tot de overheidsrechter kan wenden. Ook de considerans bij de ADR-richtlijn maakt niet duidelijk of deze bepaling ziet op een dergelijke tijdelijke uitsluiting van de toegang tot de overheidsrechter. Naar huidig Nederlands recht is overigens onzeker of partijen wel een bindende overeenkomst tot mediation kunnen sluiten.²⁵

Bij toepassing van artikel 9 Implementatiewet is van belang dat de Implementatiewet, in navolging van de ADR-

18. *Kamerstukken II* 2013/14, 33982, 3, p. 7 (MvT).

19. Besluit aanwijzing geschilleninstanties, *Stcrt.* 2015, 19487 (Aanwijzing Kifid en SKGZ); Aanwijzingsbesluit geschilleninstantie Zorgverzekeringswet, *Stcrt.* 2015, 19094 (Aanwijzing SKGZ). Het besluit tot aanwijzing van de SGC is nog in voorbereiding.

20. Besluit houdende erkenning van de Geschillencommissie Algemeen als geschillencommissie zoals bedoeld in de Erkenningsregeling geschillencommissie consumentenklachten 1997, *Stcrt.* 2015, 22314.

21. Zie artikel 17 lid 1 onderdeel j en artikel 17 lid 4 Implementatiewet.

22. Zie over de verhouding tussen de Implementatiewet en deze regelingen ook *Kamerstukken II* 2013/14, 33982, 3, p. 28-29 (MvT); *Kamerstukken II* 2013/14, 33982, 4, p. 5-6.

23. Zie bijvoorbeeld *Kamerstukken II* 2013/14, 33982, 3, p. 15 en 20 (MvT).

24. *Kamerstukken II* 2013/14, 33982, 3, p. 20 (MvT).

25. Zie HR 20 januari 2006, ECLI:NL:HR:2006:AU3724, *NJ* 2006/75, r.o. 3.4. Het is de vraag of uit deze uitspraak wel kan worden afgeleid dat een overeenkomst tot mediation in alle gevallen onverbindend is. Zie K. Teuben, 'Gebondenheid aan mediationafspraken', *MvV* 2006, afl. 5, p. 94; P.A. Wackie Eysten, 'Reactie op het Redactioneel van prof. mr. H.J. Snijders', *TvA* 2009/14, p. 44; J.M. Bosnak, 'De Hoge Raad en de mediationafspraken – beperkte houdbaarheid?', *Conflictbantering* 2006, afl. 2, p. 41-42; F. Schonewille, 'De handhaafbare mediationclausule ten behoeve van een echtscheidingsconvenant (I)', *WPNR* 2010, afl. 6826, p. 43-44; *NAI* 9 februari 2007, *TvA* 2008/31.

richtlijn, een beperkte reikwijdte heeft. Deze wet ziet blijkens artikel 2 lid 2 onderdeel g Implementatiewet niet op door een ondernemer tegen een consument ingeleide procedures. Dit betekent dat een overeenkomst om een geschil aan een geschillencommissie voor te leggen in beginsel *wel* aan de consument kan worden tegengeworpen indien het de ondernemer is die de procedure begint. Bedacht moet echter worden dat voor zover het een beding in algemene voorwaarden betreft, dit beding over het algemeen als onredelijk bezwarend zal worden aangemerkt op grond van artikel 6:236 onderdeel n BW. In de praktijk zal het verschil met de situatie dat de consument de procedure begint dus niet groot zijn.

Ook lid 2 van artikel 9 Implementatiewet beoogt de vrijwilligheid van buitengerechtelijke geschilbeslechting te waarborgen. In dit lid is bepaald dat een beslissing, gegeven in een procedure tot buitengerechtelijke geschilbeslechting, alleen bindend kan zijn voor partijen als partijen vooraf zijn geïnformeerd over het bindende karakter van de beslissing en zij daarmee uitdrukkelijk hebben ingestemd. De bepaling geeft niet aan *wie* partijen moet informeren over het bindende karakter van de beslissing; ook in de memorie van toelichting wordt hierop gewezen. Daar wordt vervolgens opgemerkt dat het raadzaam is dat instanties tot buitengerechtelijke geschilbeslechting consumenten in klachtenformulieren expliciet verzoeken om instemming met het bindende karakter van de uitspraken.²⁶ Uiteindelijk zijn het echter partijen zelf die het meeste belang erbij hebben dat deze informatie wordt gegeven; zij kunnen hun wederpartij immers niet houden aan de beslissing als dit niet gebeurt. Partijen moeten er kortom op bedacht zijn dat, mocht de geschillencommissie niet vragen om de uitdrukkelijke instemming met het bindende karakter, zij dit zelf moeten doen. Het gevolg van het feit dat partijen niet zijn geïnformeerd over het bindende karakter van de beslissing en/of hiermee niet hebben ingestemd, is dat de beslissing niet bindend voor hen kan zijn. De beslissing is kortom niet nietig of vernietigbaar (zoals bijvoorbeeld wel mogelijk is op grond van artikel 7:904 BW in geval van bindend advies of op grond van artikel 1065 Rv in geval van arbitrage), maar lijkt gewoon geldig te zijn; partijen zijn er alleen niet aan gebonden. Opvallend is dat artikel 9 lid 2 Implementatiewet niets zegt over de geldigheid van de *overeenkomst* om het geschil aan alternatieve geschilbeslechting te onderwerpen. Deze overeenkomst wordt door artikel 9 lid 2 Implementatiewet niet aangetast. Theoretisch kan men zich een geval voorstellen waarin een partij pas nadat zij heeft ingestemd met alternatieve geschilbeslechting maar vóórdat die procedure ook is gevolgd, wordt geïnformeerd over het bindende karakter hiervan. In principe is deze partij dan tóch verplicht om deel te nemen aan de procedure, al raakt zij niet gebonden aan de uiteindelijke beslissing. Het is de vraag of de wetgever artikel 10 lid 2 van de ADR-richtlijn niet beter had kunnen implementeren door het vereiste van informatie over en uitdrukkelijke instemming met het bindende ka-

rakter van de beslissing als een vormvereiste bij de totstandkoming van de *overeenkomst* tot alternatieve geschilbeslechting op te nemen. Niet-inachtneming van het vormvoorschrift leidt dan in principe tot nietigheid van de overeenkomst op grond van artikel 3:39 BW. Deze oplossing ligt ook voor de hand omdat het probleem waarop artikel 9 lid 2 Implementatiewet ziet juist speelt bij de totstandkoming van de overeenkomst: het gaat erom dat partijen zich *tijdens hun keuze* voor alternatieve geschilbeslechting voldoende bewust zijn van de gevolgen hiervan.

Het beperkte toepassingsgebied van de Implementatiewet brengt mee dat artikel 9 lid 2 Implementatiewet niet geldt indien het de ondernemer is die de procedure begint. De beslissing is in dat geval bindend, ook al zijn partijen niet geïnformeerd over dit bindende karakter en/of hebben zij hiermee niet uitdrukkelijk ingestemd. Wel kan een partij uiteraard proberen om de *overeenkomst* tot alternatieve geschilbeslechting aan te tasten, bijvoorbeeld op grond van dwaling.

4.3. Het waarborgen van de inachtneming van dwingend recht (artikel 10 Implementatiewet)

4.3.1. Inleiding

Op consumentenovereenkomsten zijn veel consumentenbeschermende bepalingen van dwingend recht van toepassing. De consument zal niet graag willen dat met zijn keuze voor een geschillencommissie de bescherming van dit dwingende recht wegvalt. Artikel 10 Implementatiewet, dat de implementatie vormt van artikel 11 ADR-richtlijn, heeft als doel de inachtneming van dwingend recht door de geschilbeslechtinginstanties te waarborgen. Deze bepaling roept verschillende vragen op.

4.3.2. Artikel 10 lid 1 Implementatiewet; tot wie gericht? Lid 1 van artikel 10 Implementatiewet bepaalt eerst, in essentie, dat in bindende buitengerechtelijke geschillenbeslechtingsprocedures de oplossing er niet toe mag leiden dat voor de consument de bescherming wegvalt van de bepalingen waarvan bij overeenkomst niet kan worden afgeweken op grond van het recht van de lidstaat waar de consument zijn gewone verblijfplaats heeft.²⁷ De vraag is tot wie deze bepaling is gericht. De tekst van artikel 10 lid 1 Implementatiewet maakt niet duidelijk *wie* ervoor moet zorgen dat deze bescherming van dwingend recht voor consumenten niet wegvalt en *op welke manier* dit dient te gebeuren. Ook uit de parlementaire stukken volgt niet wie de adressant is van deze norm. Het meest voor de hand ligt dat de wetgever met deze bepaling het oog heeft op de instanties tot buitengerechtelijke geschilbeslechting; zij zullen ervoor moeten zorgen dat hun beslissingen in overeenstemming zijn met dwingend recht. Voor de geschillencommissies die vallen onder de SGC heeft dit belangrijke gevolgen. Zij beslissen de geschillen die aan hen worden voorgelegd niet naar de regelen des rechts, maar hanteren als beslissingsmaatstaf de 'redelijk-

Een initiatiefvoorstel, ingediend door Van der Steur, beoogde aan deze onduidelijkheid een einde te maken, maar dit wetsvoorstel is inmiddels ingetrokken. Zie Wetsvoorstel bevordering van mediation in het burgerlijk recht, *Kamerstukken* 33723.

26. *Kamerstukken II* 2013/14, 33982, 3, p. 20 (MvT).

27. Artikel 10 Implementatiewet maakt, in navolging van de ADR-richtlijn, onderscheid tussen drie verschillende situaties en is hierdoor wat ingewikkeld om te lezen. Aansluiting is gezocht bij de Rome I-Verordening en het EVO. Zie *Kamerstukken II* 2013/14, 33982, 3, p. 21-22 (MvT).

heid en billijkheid, met inachtneming van de tussen partijen gesloten overeenkomst en de daarvan deel uitmakende voorwaarden'.²⁸ Deze beslissingsmaatstaf lijkt moeilijk houdbaar, nu de geschillencommissies in ieder geval zullen moeten toetsen of hun beslissing in overeenstemming is met dwingend recht dat de consument beschermt.²⁹

Aangezien artikel 10 lid 1 Implementatiewet waarschijnlijk tot de geschilbeslechtsinstanties is gericht, kan worden aangenomen dat sprake is van een kwaliteitseis waaraan een geschilbeslechtsinstantie moet voldoen om aangewezen te kunnen worden als instantie tot buitengerechtelijke geschillenbeslechting als bedoeld in de wet.³⁰ Zijn de beslissingen van de geschilbeslechtsinstantie niet in overeenstemming met dwingend recht, zou dat reden zijn om de aanwijzing als instantie tot geschillenbeslechting in te trekken.³¹ Dit handhavingsmechanisme vormt naar verwachting niet een effectieve manier om de inachtneming van dwingend recht te verzekeren. De wet biedt de bevoegde minister niet de handvatten om te controleren of de beslissingen van geschilbeslechtsinstanties daadwerkelijk in overeenstemming zijn met dwingend recht. De geschilbeslechtsinstanties dienen op grond van artikel 17 en 18 Implementatiewet allerlei informatie aan de minister te verstrekken, maar daarbij zit geen informatie over de inhoud van de door hen genomen beslissingen. Het zal dus op toeval moeten berusten dat de minister tot de ontdekking komt dat beslissingen van een geschilbeslechtsinstantie niet in overeenstemming zijn met dwingend recht.³² Artikel 10 van de Implementatiewet kent echter nog een lid 2.

4.3.3. Artikel 10 lid 2 Implementatiewet; verstrekkende gevolgen

Lid 2 van artikel 10 Implementatiewet maakt duidelijk dat schending van dwingend recht niet alleen gevolgen kan hebben voor de erkenning als geschilbeslechtsinstantie, maar ook voor de geldigheid van de beslissing die in strijd is met dwingend recht. Getwijfeld kan worden over de vraag of de ADR-richtlijn dit wel vereist. De ADR-richtlijn bepaalt in ieder geval niet expliciet dat strijd met dwingend recht gevolgen dient te hebben voor de geldigheid van de beslissing. Gezien het feit dat het publiekrechtelijke handhavingsmechanisme, zoals dit nu is vormgegeven, naar verwachting niet erg effectief zal zijn, kan het geen kwaad dat de wetgever daarnaast privaatrechtelijke maatregelen heeft getroffen.

Artikel 10 lid 2 Implementatiewet geeft een regeling voor procedures waarin het geschil beslecht wordt op basis

van een vaststellingsovereenkomst, zoals in geval van bindend advies.³³ In de titel over de vaststellingsovereenkomst is in artikel 7:902 BW bepaald dat een vaststelling ter beëindiging van onzekerheid of geschil op vermogensrechtelijk gebied ook geldig is als zij in strijd mocht blijken met dwingend recht, tenzij zij tevens naar inhoud of strekking in strijd komt met de goede zeden of de openbare orde. Indien bindend adviseurs in geval van een geschil op vermogensrechtelijk gebied een beslissing nemen die in strijd is met dwingend recht – zij oordelen bijvoorbeeld dat algemene voorwaarden ook *na* het sluiten van de overeenkomst ter beschikking kunnen worden gesteld – maakt dit hun beslissing dus nog niet ongeldig. Artikel 10 lid 2 Implementatiewet schaft deze bepaling af voor procedures tot buitengerechtelijke geschilbeslechting die onder de reikwijdte van de Implementatiewet vallen. Daarmee zijn beslissingen in strijd met dwingend recht in dat geval niet langer geldig op grond van artikel 7:902 BW.

De vraag is vervolgens wat dan *wel* geldt voor deze beslissingen. Door de afschaffing van artikel 7:902 BW bevat de wet *geen* bepaling meer over beslissingen in strijd met dwingend recht. In de kamerstukken wordt niets opgemerkt over het regime dat dan van toepassing is op dergelijke beslissingen. Wellicht moet worden aangenomen dat dergelijke beslissingen zonder meer nietig zijn. In de literatuur wordt dit wel *a contrario* afgeleid uit artikel 7:902 BW in andere gevallen die buiten de reikwijdte van dit artikel vallen.³⁴ Nadeel van nietigheid als sanctie is dat ook *de ondernemer* zich op strijd met dwingend consumentenrecht zou kunnen beroepen, dit terwijl artikel 11 van de ADR-richtlijn enkel ter bescherming van de consument is geschreven. Dit kan voor de ondernemer onder omstandigheden aantrekkelijk zijn. Pavillon geeft in haar in deze aflevering van *TvC* verschenen artikel verschillende voorbeelden van gevallen waarin een dwingendrechtelijke regel ter bescherming van de consument was geschonden, maar de uiteindelijke beslissing niet nadelig voor de consument was.³⁵

Uit de Toelichting Meijers zou een andere benadering kunnen worden afgeleid. Hierin wordt opgemerkt dat gevallen die buiten de reikwijdte van artikel 7:902 BW vallen, aan de 'gewone regels' onderworpen zijn. Voor een grotere vrijheid ten aanzien van dwingend recht is in

28. Zie bijvoorbeeld het reglement van de Geschillencommissie Afbouw, artikel 16.1; Geschillencommissie Reizen, artikel 15.1. Zie over de beslissingsmaatstaf van de geschillencommissies P.E. Ernste, *Bindend advies* (diss. Nijmegen), Deventer: Kluwer 2012, p. 61-62.

29. Vooral nog hebben de geschillencommissies hun procesreglement op dit punt overigens nog niet aangepast.

30. Artikel 16 lid 1, artikel 17 lid 1 onderdeel i en artikel 17 lid 2 Implementatiewet.

31. Zie artikel 17 lid 4 Implementatiewet.

32. Wel zijn het Kifid en de SKGZ op grond van artikel 48e Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft verplicht bepaalde bindende adviezen te publiceren. Het gaat dan alleen om gevallen waarin het geschil in een verkorte schriftelijke procedure of door middel van een voorlopig oordeel is afgedaan. In deze gevallen heeft de minister dus wel de mogelijkheid om de bindend adviezen te controleren op inachtneming van dwingend consumentenrecht.

33. De bindendadviesovereenkomst is een specifiek soort vaststellingsovereenkomst; zie Ernste 2012, p. 19 e.v.

34. Volgens Ernste vloeit *a contrario* uit artikel 7:902 BW voort dat beslissingen in strijd met dwingend recht die tevens in strijd zijn met de openbare orde en de goede zeden, nietig zijn; Ernste 2012, p. 68. Volgens Van Schaick ontstaan in gevallen die buiten het bereik van artikel 7:902 BW vallen geen verbintenissen uit een vaststellingsovereenkomst indien de beslissing in strijd is met dwingend recht. Dit geldt onder meer in het geval dat de vaststelling ertoe strekt een onzekerheid of geschil te *voorkomen* (en niet te beëindigen); zie Asser/Van Schaick 7-VIII* 2012/153 en 156.

35. C.M.D.S. Pavillon, 'Geschillencommissies en dwingend recht. Over de gevolgen van een door de ADR-richtlijn gedwongen huwelijk', elders in deze aflevering van *TvC* (hierna: Pavillon 2015), par. 7.3.

deze gevallen geen plaats.³⁶ Wat zijn deze ‘gewone regels’ waarop de Toelichting Meijers doelt? Wellicht wordt hiermee artikel 3:40 BW bedoeld, aangezien een beslissing genomen door bindend adviseurs een rechtshandeling is.³⁷ Toepassing van artikel 3:40 BW heeft als voordeel dat dit een genuanceerd stelsel kent. Een rechtshandeling in strijd met dwingend recht is niet zonder meer nietig. Indien de wetsbepaling enkel strekt ter bescherming van een der partijen, is de rechtshandeling blijkens artikel 3:40 lid 2 BW vernietigbaar, een en ander voor zover niet uit de strekking van de bepaling anders voortvloeit. Dit zou betekenen dat de ondernemer zich niet op schending van een bepaling ter bescherming van de consument zou kunnen beroepen. Toch rijzen ook bij toepassing van artikel 3:40 BW vragen. Is een beslissing van bindend adviseurs waarin dwingend recht op een onjuiste manier wordt toegepast, daarmee immers *zelf* wel een rechtshandeling in strijd met dwingend recht? Of is enkel de rechtstoestand, die partijen als gevolg van de beslissing tot stand moeten brengen, in strijd met dwingend recht?³⁸ En is de nuancering die artikel 3:40 lid 2 BW biedt wel van toepassing op een dergelijke beslissing? Dat de strekking van de wetsbepaling vernietigbaarheid kan meebrengen, geldt blijkens de tekst van deze bepaling enkel voor meerzijdige rechtshandelingen, dit terwijl de beslissing van bindend adviseurs een eenzijdige rechtshandeling is.³⁹

Een derde denkbare benadering, waarbij beslissingen in strijd met dwingend recht op basis van artikel 7:904 lid 1 BW worden beoordeeld, heeft mijns inziens de voorkeur. Uit artikel 7:904 lid 1 BW volgt dat een beslissing van bindend adviseurs vernietigbaar is, indien gebondenheid hieraan in verband met inhoud of wijze van totstandkoming daarvan in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn. Indien een geschillencommissie een beslissing in strijd met dwingend recht neemt, moet wellicht worden geoordeeld dat gebondenheid hieraan onaanvaardbaar is in verband met de *inhoud* van de beslissing. Voordeel van deze benadering is dat artikel 7:904 lid 1 BW een regeling geeft die specifiek ziet op bindend advies. Artikel 7:904 lid 1 BW zou dan als een *lex specialis* ten opzichte van artikel 3:40 BW kunnen worden gezien. Een ander voordeel is dat toepassing van artikel 7:904 lid 1 BW de beslissing vernietigbaar maakt, zodat verdedigbaar is dat de ondernemer geen beroep kan doen op schending van dwingend recht ter bescherming van de consument. Nadeel is dan wel weer dat de consument zelf een beroep zal moeten doen op deze vernietigingsgrond. De vraag is of dit in overeenstemming is met artikel 11 ADR-richtlijn (voor zover uit deze richtlijn überhaupt al moet worden afgeleid dat schending van dwingend recht gevolgen dient te hebben voor de geldigheid van de beslissing). Indien de consument nalaat de beslissing te vernietigen,

leidt deze beslissing er immers wel degelijk toe dat voor hem de bescherming wegvalt van het dwingende recht. Wellicht kan op grond van een richtlijnconforme interpretatie worden aangenomen dat de rechter in dat geval bevoegd is ambtshalve tot vernietiging over te gaan.⁴⁰

Hoe dan ook heeft artikel 10 Implementatiewet verstrekkende gevolgen. Partijen krijgen hierdoor immers veel ruimere mogelijkheden om tegen de beslissing van een geschillencommissie op te komen bij de overheidsrechter. Veel consumentenrecht is dwingend van aard. Geschillencommissies zullen dus vaak dwingend recht moeten toepassen. Pavillon concludeerde in haar in deze aflevering gepubliceerde onderzoek dat in 211 van de 260 door haar geraadpleegde adviezen van geschillencommissies dwingend recht van toepassing was.⁴¹ Aangezien het recht niet altijd duidelijk is, is verschil in inzicht over de juiste interpretatie van dit recht al snel mogelijk. Pavillon was slechts in 18 van de 211 zaken waarin dwingend recht van toepassing was van oordeel dat de consument de bescherming miste van het dwingende recht, maar had in een veel groter aantal van 40 van de 211 adviezen reden tot twijfel of dit het geval was. Dit kwam dan onder meer doordat onduidelijkheid bestond over de juiste interpretatie van een rechtsregel of doordat in de wetgeving open normen waren opgenomen.⁴² Na afloop van een geschilbeslechtsingsprocedure kan kortom gemakkelijk discussie ontstaan over de vraag of de geschillencommissie het dwingend recht correct heeft toegepast. De vraag is of dit wenselijk is. Doelstelling van de ADR-richtlijn is nu juist om te zorgen voor toegang tot eenvoudige, doelmatige, snelle en goedkope manieren om consumentengeschillen te beslechten. Deze doelstelling kan niet worden bereikt indien partijen de uitkomst van een geschilbeslechtsingsprocedure te gemakkelijk kunnen aanvechten.

Daarbij komt dat de toets die de rechter uitvoert, wellicht niet beperkt is tot de vraag of het dwingende recht door de geschillencommissie juist is toegepast. In artikel 10 lid 1 Implementatiewet is, in navolging van de ADR-richtlijn, aangegeven dat de beslissing er niet toe mag *leiden* dat voor de consument de bescherming wegvalt van bepalingen van dwingend recht. Denkbaar is dat een geschillencommissie de feiten op een andere manier vaststelt dan de overheidsrechter zou hebben gedaan. De geschillencommissie acht een stelling van de consument bijvoorbeeld niet aannemelijk, hoewel de verkoper deze stelling niet heeft betwist. Ook als gevolg van een andere feitenvaststelling kan een geschillencommissie tot de conclusie komen dat een bepaalde dwingendrechtelijke regel niet van toepassing is, daar waar de overheidsrechter deze regel wel zou hebben toegepast. Op basis van de feiten concludeert de geschillencommissie dat een zaak conform is, terwijl de overheidsrechter non-conformiteit zou hebben aangenomen. Ook dan zou men kunnen zeggen dat de beslissing ertoe heeft *geleid* dat voor de consument

36. Toelichting voorontwerp Meijers, p. 1141.

37. Ernste 2012, p. 59-60; Asser/Van Schaick 7-VIII* 2012/167.

38. Van Schaick spreekt afwisselend van een *beslissing* in strijd met dwingend recht en de *rechtstoestand* waartoe zij leidt in strijd met dwingend recht. Zie Asser/Van Schaick 7-VIII* 2012/153-156.

39. Ernste 2012, p. 59-60.

40. Vergelijk HR 13 september 2013, ECLI:NL:HR:2013:691, NJ 2014/274, m.nt. H.B. Krans (*Heesakkers/Voets*), r.o. 3.7.1-3.7.3.

41. Pavillon 2015, par. 4.1.

42. Pavillon 2015, par. 5.2 en 6. De uitspraken die Pavillon in haar onderzoek heeft betrokken dateren alle van voor 9 juli 2015, zie par. 3.2 van haar artikel. Artikel 10 Implementatiewet is op deze uitspraken kortom nog niet van toepassing. (zie Pavillon 2015, par. 5.1 en 6.4).

de bescherming weg is gevallen van het dwingende recht. Op deze manier kan bij de overheidsrechter ook de vaststelling van de feiten ter discussie komen te staan. Dit zou grote gevolgen kunnen hebben. Pavillon concludeert in haar onderzoek dat het wegvallen van de door dwingend recht voorgeschreven bescherming veelal volgt uit een onbehoorlijke vaststelling van de feiten en/of onjuiste waardering hiervan.⁴³

4.3.4. Artikel 10 lid 2 Implementatiewet; reikwijdte?

Interessant is het nog om de reikwijdte van artikel 10 lid 2 Implementatiewet onder de loep te nemen. Bij deze reikwijdte kunnen verschillende vraagtekens worden geplaatst.

Ten eerste valt op dat artikel 7:902 BW door artikel 10 lid 2 Implementatiewet zonder meer wordt afgeschaft, ongeacht het type dwingend recht dat aan de orde is. Ook indien de geschillencommissie dwingend recht schendt dat – in de specifieke omstandigheden van het geval – de *ondernemer* beschermt, maakt dit de beslissing kortom ongeldig. Een voorbeeld hiervan is als de geschillencommissie zou oordelen dat de ondernemer zich niet kan beroepen op onvoorziene omstandigheden, omdat artikel 6:258 BW enkel strekt ter bescherming van de consument.⁴⁴ Ook een dergelijke beslissing in strijd met dwingend recht is als gevolg van de Implementatiewet aantastbaar, dit terwijl artikel 11 ADR-richtlijn enkel ziet op dwingend recht ter bescherming van de consument. Aangezien ondernemers wellicht eerder in staat zijn om de mogelijkheid om op te komen tegen voor hen ongunstige beslissingen ook daadwerkelijk aan te grijpen, is het de vraag of de afschaffing van artikel 7:902 BW uiteindelijk niet nadelig voor de consument uitpakt.⁴⁵

Artikel 10 lid 2 Implementatiewet verklaart artikel 7:902 BW buiten toepassing voor alle procedures tot buitengerechtelijke geschilbeslechting 'die beslecht worden door een vaststelling als bedoeld in artikel 7:900 van het Burgerlijk Wetboek'. Naast het feit dat deze formulering nogal slordig is (het gaat niet om beslechting van de procedure, maar van het geschil van partijen), is zij nogal ruim. Ook indien partijen een succesvol mediationstraject doorlopen, sluiten zij na afloop hiervan een vaststellingsovereenkomst. Ook in dat geval wordt het geschil beslecht door een 'vaststelling als bedoeld in artikel 7:900 van het Burgerlijk Wetboek'. Artikel 10 lid 2 Implementatiewet verklaart naar de letter artikel 7:902 BW buiten toepassing voor al deze gevallen en beperkt daarmee (onbedoeld?) ook de mogelijkheden tot het sluiten van een vaststellingsovereenkomst na afloop van een mediation. Artikel 11 ADR-richtlijn ziet daarentegen enkel op ADR-procedures waarin het geschil wordt beslecht door aan de consument een oplossing *op te leggen*.

In andere opzichten is de reikwijdte van artikel 10 lid 2 Implementatiewet weer wat beperkt. Artikel 10 lid 2 Implementatiewet schaft artikel 7:902 BW enkel af voor geschilbeslechtsprocedures die onder de reikwijdte van de Implementatiewet vallen. Dit betekent dat in procedures waarin de *ondernemer* een procedure tegen een consument begint, artikel 7:902 BW nog steeds geldt. Het feit dat een geschillencommissie in een dergelijke procedure dwingend recht ter bescherming van de consument buiten toepassing laat, maakt de beslissing niet ongeldig. Het is moeilijk een rechtvaardiging te bedenken voor dit verschil in behandeling van de consument afhankelijk van de vraag wie de procedure begint. Waarom is de consument wel beschermd tegen een schending van dwingend recht door een geschillencommissie als hijzelf de procedure begint, en niet als dit de ondernemer is? Wellicht kan in dit laatste geval een zekere reflexwerking van artikel 10 lid 2 Implementatiewet worden aangenomen. Een consument zou kunnen betogen dat een beslissing weliswaar geldig is op grond van artikel 7:902 BW, maar toch moet kunnen worden vernietigd op grond van artikel 7:904 lid 1 BW in verband met de inhoud van de beslissing.⁴⁶

De reikwijdte van artikel 10 lid 2 Implementatiewet is ook wat beperkt, doordat arbitrage er niet onder valt. Deze bepaling ziet enkel op beslechting van het geschil door middel van een vaststellingsovereenkomst. Ook bij arbitrage is echter sprake van beslechting van een geschil door het *opleggen* van een beslissing aan de consument. Arbiters die oordelen naar de regelen des rechts zijn weliswaar verplicht om dwingend recht toe te passen, maar schending van dwingend recht maakt hun uitspraak nog niet ongeldig. Blijkens artikel 1065 lid 1 onderdeel e Rv is het vonnis pas vernietigbaar als het ook strijdt met de openbare orde of de goede zeden.⁴⁷ Indien de Geschillencommissie Garantiewoningen, die op basis van arbitrage beslist, een uitspraak doet in strijd met dwingend consumentenrecht, is de consument hieraan kortom *wel* gebonden, terwijl dit anders was geweest indien deze zelfde commissie uitspraak had gedaan op basis van bindend advies.

Denkbaar is nog dat dwingend consumentenrecht als recht van openbare orde moet worden beschouwd, zodat de beslissing van arbiters in strijd met dit recht wel vernietigbaar is. Schending hiervan zou dan immers strijd met de openbare orde of de goede zeden opleveren in de zin van artikel 1065 lid 1 onderdeel e Rv. Steun voor deze opvatting valt te vinden in Europese jurisprudentie.⁴⁸ In deze opvatting was afschaffing van artikel 7:902 BW overigens ook niet nodig geweest, aangezien in artikel 7:902 BW een uitzondering is opgenomen voor een vaststelling in strijd met de goede zeden en de openbare orde.

43. Pavillon 2015, par. 5.2.

44. Artikel 6:258 BW is van dwingend recht, zie artikel 6:250 BW.

45. Zie in dit verband ook Pavillon 2015, par. 8.3-8.4.

46. Normaal gesproken wordt aangenomen dat de enkele schending van dwingend recht onvoldoende is voor vernietiging op grond van artikel 7:904 lid 1 BW, aangezien artikel 7:902 BW duidelijk maakt dat een beslissing in strijd met dwingend recht geldig is. Zie Asser/Van Schaick 7-VIII* 2012/163; HR 12 september 1997, NJ 1998/382, m.nt. M.M. Mendel (*Confood/Zürich*), en de conclusie van A-G F.B. Bakels hierbij, punt 3.26-3.29. Van deze lijn zou dan dus moeten worden afgeweken.

47. Zie ook H.J. Sniijders, *Nederlands arbitragerecht. Een artikelsgewijs commentaar op de art. 1020-1076 Rv*, Deventer: Kluwer 2011, p. 277.

48. HvJ EG 1 juni 1999, C-126/97, NJ 2000/339 (*Eco Swiss/Benetton*), r.o. 36-37; HvJ EU 6 oktober 2009, C-40/08, NJ 2010/11, m.nt. M.R. Mok (*Asturcom/Rodríguez Noguiera*), m.n. r.o. 52-53 en 59; HvJ EU 16 november 2010, C-76/10 (*Pohotovost/Korčokovská*), r.o. 50-54.

Het is echter twijfelachtig of *alle* bepalingen waarop artikel 11 ADR-richtlijn doelt, kunnen worden gezien als recht van openbare orde in de zin van artikel 1065 lid 1 onderdeel e Rv. Artikel 11 spreekt over ‘bepalingen waarvan bij overeenkomst niet kan worden afgeweken’ (lid 1 onderdeel a en b) en over ‘dwingende bepalingen betreffende contractuele verplichtingen’ (lid 1 onderdeel b), waarmee wordt verwezen naar de Rome I-Verordening respectievelijk het EVO.⁴⁹ Aangenomen wordt dat onder de woorden ‘bepalingen waarvan bij overeenkomst niet kan worden afgeweken’ in artikel 6 lid 2 Rome I-Verordening niet alleen bepalingen vallen die specifiek tot doel hebben de consument te beschermen, maar ook algemene regels van privaatrecht die in een specifieke situatie bescherming van de consument tot gevolg hebben.⁵⁰ Deze woorden moeten worden onderscheiden van het begrip ‘bepalingen van bijzonder dwingend recht’ uit artikel 8 Rome I-Verordening, dat restrictiever dient te worden uitgelegd.⁵¹ Onaannemelijk is kortom dat *alle* bepalingen waarop artikel 11 ADR-richtlijn doelt, als recht van openbare orde in de zin van artikel 1065 lid 1 onderdeel e Rv kunnen worden gezien. Het had daarom voor de hand gelegen dat de wetgever in artikel 10 Implementatiewet ook een regeling had getroffen voor arbitrage.

Al met al heeft artikel 10 lid 2 Implementatiewet grote gevolgen voor de verhouding tussen partijen in een geschilbeslechtsprocedure. Voor de overzichtelijkheid was het beter geweest als deze bepaling in het Burgerlijk Wetboek was geïmplementeerd, aangezien partijen nu buiten het BW moeten kijken om te ontdekken dat artikel 7:902 BW in hun situatie niet van toepassing is.

4.4. Verjaring (artikel 11 Implementatiewet)

In artikel 11 Implementatiewet is een regeling gegeven om te voorkomen dat rechtsvorderingen verjaren indien partijen deelnemen aan een niet-bindende vorm van buitengerechtelijke geschilbeslechting in de zin van de Implementatiewet. Deze bepaling vormt de implementatie van artikel 12 ADR-richtlijn. Ook hier kan de keuze deze bepaling niet op te nemen in het BW worden bekritiseerd. Partijen moeten bedacht zijn op een verjaringsregeling buiten het BW.

Ook artikel 6 van de Wet implementatie Richtlijn 2008/52/EG betreffende bepaalde aspecten van bemiddeling/mediation in burgerlijke en handelszaken bevat een verjaringsregeling voor mediationprocedures die onder het bereik van deze wet vallen. Aangezien beide verjaringsregelingen inhoudelijk gelijk zijn, zullen zich in de praktijk geen samenloopproblemen voordoen.⁵²

5. Indirecte gevolgen van de Implementatiewet voor partijen

5.1. Inleiding

In de vorige paragraaf is een aantal bepalingen uit de Implementatiewet besproken die rechtstreeks betrekking hebben op de verhouding tussen partijen in een alternatieve geschilbeslechtsprocedure. De Implementatiewet bevat ook bepalingen die op het eerste gezicht niet zo zeer gericht zijn tot de partijen, maar tot de instanties tot buitengerechtelijke geschilbeslechting. Te denken valt dan met name aan de kwaliteitseisen die in hoofdstuk 2 van de Implementatiewet zijn opgenomen. Denkbaar is dat deze kwaliteitseisen indirect ook van invloed zijn op partijen die hun geschil voorleggen aan een geschillencommissie.

De regering ziet deze kwaliteitseisen als publiekrechtelijk van aard.⁵³ Niet-inachtneming hiervan leidt blijkens artikel 17 lid 4 Implementatiewet tot intrekking van de aanwijzing als instantie tot buitengerechtelijke geschillenbeslechting als bedoeld in de Implementatiewet. Ook de ADR-richtlijn ziet de kwaliteitseisen als voorwaarden voor erkenning in de zin van de richtlijn (zie artikel 20 lid 1 en 2 ADR-richtlijn). Toch is het de vraag of de ADR-richtlijn daarnaast niet ook gevolgen heeft voor de privaatrechtelijke verhouding tussen partijen in de geschilbeslechtsprocedure. Op grond van de ADR-richtlijn dienen de lidstaten er immers ‘voor te zorgen’ dat de kwaliteitseisen in acht worden genomen.⁵⁴ Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie blijkt dat op een lidstaat bij de implementatie van een richtlijn de verplichting rust om in het kader van zijn nationale rechtsorde alle maatregelen te treffen die nodig zijn om de volle werking van de richtlijn overeenkomstig het ermee beoogde doel te verzekeren.⁵⁵ Het is de vraag of lidstaten genoeg hebben gedaan om ‘ervoor te zorgen’ dat de kwaliteitseisen in acht worden genomen, indien de enige sanctie in geval van niet-inachtneming is dat de aanwijzing als ADR-instantie in de zin van de Implementatiewet kan worden ingetrokken.

Deze mogelijkheid tot intrekking lijkt in ieder geval niet een zeer effectieve manier te zijn om de naleving van de kwaliteitseisen af te dwingen. Een voorbeeld biedt artikel 9 lid 1 onderdeel a ADR-richtlijn, dat kort gezegd het recht op hoor en wederhoor bevat. Het zal voor de minister zeer lastig zijn om vast te stellen of een geschillencommissie daadwerkelijk in iedere procedure dit recht voldoende waarborgt. De gegevens die deze commissies op grond van artikel 17 en 18 van de Implementatiewet aan de minister dienen te verstrekken, zijn in ieder geval ontoereikend om in deze vraag inzicht te kunnen bieden.

49. *Kamerstukken II* 2013/14, 33982, 3, p. 21-22 (MvT).

50. M. McParland, *The Rome I Regulation on the law applicable to contractual obligations*, Oxford: Oxford University Press 2015, nr. 12.185, p. 551; F. Ragno, ‘The Law Applicable to Consumer Contracts under the Rome I Regulation’, in: F. Ferrari & S. Leible (red.), *Rome I Regulation. The Law Applicable to Contractual Obligations in Europe*, München: Sellier 2009, p. 152.

51. Zie nr. 37 van de considerans bij Verordening (EG) 593/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst (Rome I). Zie verder McParland 2015, nr. 12.185, p. 551.

52. Zie ook *Kamerstukken I* 2014/15, 33982, C, p. 1-2 (MvA). Deed zich hier wel een geval van collisie voor, dan ging de Wet implementatie Richtlijn 2008/52/EG betreffende bepaalde aspecten van bemiddeling/mediation in burgerlijke en handelszaken voor; zie artikel 3 lid 2 ADR-richtlijn; *Kamerstukken II* 2013/14, 33982, 3, p. 7 (MvT).

53. *Kamerstukken II* 2013/14, 33982, 3, p. 8 (MvT); *Kamerstukken II* 2014/15, 33982, 6, p. 9 (NV).

54. Zie bijvoorbeeld artikel 5 lid 2 en 5 en artikel 6-9 ADR-richtlijn.

55. HvJ EG 17 juni 1999, C-336/97 (*Commissie/Italië*), r.o. 19; HvJ EG 8 maart 2001, C-97/00 (*Commissie/Frankrijk*), r.o. 9; HvJ EG 5 december 2002, C-324/01 (*Commissie/België*), r.o. 18.

Interessant is in dit opzicht dat artikel 8 Implementatiewet, dat artikel 9 lid 1 onderdeel a ADR-richtlijn omzet, enkel vereist dat de instantie tot buitengerechtelijke geschillenbeslechting er *in haar procesreglement* zorg voor draagt dat partijen de mogelijkheid hebben te reageren op elkaars argumenten, bewijsstukken, documenten en feiten. De ADR-richtlijn lijkt verder te gaan en ook te vereisen dat partijen *in de praktijk* de mogelijkheid hebben van hoor en wederhoor.⁵⁶

Zelfs als de minister weet aan te tonen dat een geschillencommissie niet alle kwaliteitseisen in acht heeft genomen, dan lijkt de sanctie – intrekking van de aanwijzing – nogal zwaar, zeker als sprake is van een lichte schending. Als in één enkele procedure het recht op hoor en wederhoor wordt geschonden, gaat het wat ver om de aanwijzing in te trekken. Aangezien de instantie bovendien drie maanden de tijd krijgt om alsnog aan de kwaliteitseisen te voldoen (zie artikel 17 lid 4 Implementatiewet en artikel 20 lid 2 ADR-richtlijn), is het de vraag of het ooit tot oplegging van deze sanctie komt. Het publiekrechtelijke handhavingsmechanisme lijkt daarmee niet zeer effectief om de inachtneming van de kwaliteitseisen te waarborgen, hetgeen de vraag oproept of op grond van de ADR-richtlijn niet méér van de lidstaten wordt verwacht. Wellicht dienen lidstaten ook privaatrechtelijke gevolgen aan schending van een kwaliteitseis te verbinden.

In deze paragraaf worden de mogelijke gevolgen van de kwaliteitseisen voor de privaatrechtelijke verhouding van partijen onderzocht. Daarbij zal ten eerste gekeken worden in hoeverre schending van een informatieverplichting een beroep op dwaling kan rechtvaardigen. Daarna wordt onderzocht in hoeverre schending van een kwaliteitseis de beslissing van de geschillencommissie vernietigbaar maakt.

5.2. Dwaling

In de Implementatiewet worden verschillende verplichtingen aan geschilbeslechtsinstanties opgelegd om informatie te verschaffen. Zo dienen deze instanties op grond van artikel 4 Implementatiewet een website te onderhouden die de partijen gemakkelijk toegang biedt tot informatie betreffende de procedure tot buitengerechtelijke geschillenbeslechting. Deze informatie dienen de geschilbeslechtsinstanties op verzoek op een duurzame gegevensdrager aan partijen te verstrekken.⁵⁷ Daarnaast dienen de geschilbeslechtsinstanties op grond van artikel 6 Implementatiewet bepaalde informatie op hun website voor het publiek toegankelijk te maken. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om informatie over welke natuurlijke personen met de geschilbeslechting zijn belast, hoe deze worden aangewezen en wat de duur van hun ambstermijn is (artikel 6 lid 1 onderdeel c). Ook hier dient deze informatie op verzoek op een duurzame gegevensdrager te worden verstrekt.⁵⁸ Deze informatie wordt voor partijen noodzakelijk geacht, zodat zij ‘met kennis van zaken (...) kunnen beslissen alvorens een ADR-procedure te starten’.⁵⁹ Dit roept de vraag op of de overeenkomst om het geschil aan een geschillencommissie voor te leggen

kan worden vernietigd wegens dwaling, indien de informatie verstrekt door de geschillencommissie achteraf onjuist of onvolledig blijkt te zijn.

Een beroep op dwaling zal naar verwachting niet snel slagen. Probleem is dat de informatie verschaft dient te worden door de geschilbeslechtsinstantie, die zelf geen partij is bij de overeenkomst tot geschilbeslechting. Hierdoor zal niet snel een van de dwalingsgronden van artikel 6:228 lid 1 BW aanwezig zijn. Indien de geschillencommissie onjuiste informatie verschaft, is de dwaling immers niet te wijten aan een inlichting van de wederpartij (onderdeel a). Ook schending van een mededelingsplicht (onderdeel b) zal niet snel kunnen worden aangenomen. Vaak zal de wederpartij er immers niet van op de hoogte zijn dat op de website van de geschillencommissie onjuiste informatie staat vermeld. Van de wederpartij zal over het algemeen bovendien niet verwacht mogen worden dat hij de informatie op deze website op juistheid controleert, zeker niet als deze wederpartij de consument is. Ten slotte zal de dwalingsgrond van onderdeel c, waarbij de wederpartij moet zijn uitgegaan van dezelfde onjuiste veronderstelling als de dwalende, niet vaak kunnen worden aangenomen. Als de wederpartij de ondernemer is, zal het zich immers regelmatig voordoen dat hij wel degelijk op de hoogte is van de juiste stand van zaken, maar zich er niet van bewust is dat op dit punt verkeerde informatie op de website van de geschillencommissie staat. Daarnaast is denkbaar dat, ook al is de wederpartij niet op de hoogte van de juiste stand van zaken, deze informatie bij haar geen rol heeft gespeeld bij de beslissing voor alternatieve geschilbeslechting.

Vernietiging van de overeenkomst tot geschilbeslechting op grond van dwaling wegens het feit dat de geschillencommissie onjuiste of onvolledige informatie heeft verstrekt, is kortom niet geheel uitgesloten, maar erg kansrijk lijkt een dergelijk beroep niet. Denkbaar is nog dat de overeenkomst van *opdracht* die partijen met de geschillencommissie hebben gesloten, wordt vernietigd op grond van dwaling. Daarmee is de overeenkomst met de wederpartij om het geschil aan een geschillencommissie voor te leggen nog niet van tafel. Ten opzichte van elkaar blijven de ondernemer en de consument dan verplicht om deel te nemen aan de alternatieve geschilbeslechting en zijn zij gebonden aan een eventueel reeds genomen beslissing.

Ook denkbaar is dat een partij probeert de *beslissing* genomen door de geschilbeslechtsinstantie te vernietigen. Zie hierover de volgende paragraaf.

5.3. Vernietiging van de beslissing

Schending van een van de kwaliteitseisen door de geschillencommissie zou gevolgen kunnen hebben voor de geldigheid van de door deze instantie genomen beslissing. In geval van bindend advies is denkbaar dat de beslissing vernietigd kan worden op grond van artikel 7:904 lid 1 BW. Op grond van deze bepaling is een beslissing van bindend adviseurs vernietigbaar, indien gebondenheid hieraan in verband met inhoud of wijze van totstandko-

56. Iets vergelijkbaars speelt bij artikel 7 Implementatiewet en artikel 8 ADR-richtlijn.

57. Deze bepaling vormt de implementatie van artikel 5 lid 2 ADR-richtlijn.

58. Deze bepaling vormt de implementatie van artikel 7 ADR-richtlijn.

59. Zie nr. 39 van de considerans bij de ADR-richtlijn.

ming daarvan in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn. De regering heeft in het kader van de totstandkoming van de Implementatiewet aangegeven dat het feit dat de geschilbeslechtsinstantie zich niet aan de procedure heeft gehouden, reden kan zijn voor vernietiging op grond van artikel 7:904 lid 1 BW.⁶⁰ Bij arbitrage kan de beslissing in geval van schending van een kwaliteitseis wellicht worden vernietigd op grond van artikel 1065 lid 1 Rv. Te denken valt aan een beroep op artikel 1065 lid 1 onderdeel e Rv: het vonnis, of de wijze waarop dit tot stand kwam, is in strijd met de openbare orde. Daarnaast komt artikel 1065 lid 1 onderdeel c Rv in beeld: het scheidsrecht heeft zich niet aan zijn opdracht gehouden. Aan deze laatste vernietigingsgrond zou vooral kunnen worden gedacht als het scheidsrecht andere procedurevoorschriften hanteert dan die het op zijn website heeft vermeld (zie artikel 4 onderdeel a en artikel 6 lid 1 onderdeel f Implementatiewet).⁶¹

Het feit dat een kwaliteitseis uit de Implementatiewet is geschonden, is mijns inziens een sterke aanwijzing dat de beslissing vernietigbaar is op grond van artikel 7:904 lid 1 BW respectievelijk 1065 lid 1 Rv. Verder zou ik niet willen gaan: schending van een kwaliteitseis zou de beslissing niet *zonder meer* vernietigbaar moeten maken. Indien dit uit de ADR-richtlijn zou volgen, zou dit een breuk betekenen ten opzichte van het tot nog toe geldende recht. Naar nationaal recht kan een vordering tot vernietiging van een bindend advies worden afgewezen, ook al is het beginsel van hoor en wederhoor geschonden.⁶² De Hoge Raad acht in het kader van artikel 7:904 lid 1 BW namelijk mede van belang of, en zo ja in welke mate, door een procedurefout nadeel aan de wederpartij is toegebracht.⁶³ Over de vraag of dit nadeels criterium ook geldt in het kader van arbitrage, bestaat discussie.⁶⁴ Door Sniijders wordt verdedigd dat dit wel het geval is.⁶⁵ Door aan te tonen dat een partij geen nadeel heeft geleden door schending van de kwaliteitseis, zou de wederpartij vernietiging van de beslissing dus kunnen voorkomen.⁶⁶

Indien de ADR-richtlijn zou meebrengen dat schending van een kwaliteitseis *steeds* gevolgen dient te hebben voor de geldigheid van de beslissing, zou dit nadeels criterium niet meer gehanteerd kunnen worden. Dit zou onwenselijk zijn. Hoewel zeker te verdedigen is dat bijvoorbeeld het enkele feit dat de leden van de geschillencommissie gehouden blijken te zijn instructies van een van beide partijen aan te nemen (artikel 5 lid 1 onderdeel c Implementatiewet) de beslissing zonder meer vernietigbaar behoort te maken, lijkt deze gevolgtrekking bij andere kwaliteitseisen veel te ver te voeren. Moet bijvoorbeeld het enkele feit dat een lid van de geschillencommissie

voor een te korte ambtstermijn is benoemd (zie artikel 5 lid 1 onderdeel b Implementatiewet), meebrengen dat alle beslissingen die hij tijdens zijn ambtstermijn heeft genomen, vernietigbaar zijn? Kan een beslissing worden aangetast omdat blijkt dat één lid van de geschillencommissie niet over een algemeen begrip van het recht blijkt te beschikken (zie artikel 5 lid 1 onderdeel a Implementatiewet), dit terwijl de overige leden meer dan genoeg kennis hebben om dit gebrek te kunnen compenseren? Beslissingen van geschillencommissies zouden dan te snel en te gemakkelijk kunnen worden aangetast. Dit zou ingaan tegen de doelstelling van de ADR-richtlijn om een eenvoudige, doelmatige, snelle en goedkope manier van geschilbeslechting te bieden. De consument en de ondernemer kunnen immers, in geval van een beslissing die hun onwelgevallig is, te gemakkelijk naar de overheidsrechter stappen en proberen de beslissing aan te tasten. De kans wordt daarmee groot dat na afloop van het traject bij de geschillencommissie nog een traject bij de overheidsrechter volgt. Het zou kortom niet wenselijk zijn indien uit de ADR-richtlijn zou volgen dat schending van een kwaliteitseis de beslissing van een geschilbeslechtsinstantie zonder meer onverbindend maakt.

Naar mijn mening valt wel te verwachten dat de kwaliteitseisen uit de Implementatiewet een zeker uitstralings-effect hebben op geschilbeslechtsprocedures die niet onder het bereik van deze wet vallen. Het feit dat een kwaliteitseis uit de Implementatiewet is geschonden, kan ook in dergelijke procedures een argument zijn dat een beroep op vernietiging ondersteunt. Dit argument lijkt met name sterk in gevallen waarin een ondernemer een geschilbeslechtsprocedure is begonnen tegen de consument. Niet duidelijk is immers waarom de kwaliteit van de geschilbeslechting in dat geval minder van belang is dan in het geval de consument de procedure is begonnen.

6. Conclusie

Op 9 juli 2015 is de Implementatiewet buitengerechtelijke geschillenbeslechting consumenten in werking getreden. In dit artikel is deze wet vanuit het perspectief van de partijen die hun geschil aan een geschillencommissie voorleggen, beschreven. Welke gevolgen heeft de Implementatiewet voor het wettelijke kader dat de verhouding tussen de consument en de ondernemer beheerst? Sommige bepalingen uit de Implementatiewet hebben rechtstreeks betrekking op de (verhouding van) partijen in een geschilbeslechtsprocedure. Het gaat dan om artikel 9 Implementatiewet, dat de vrijwillige deelname aan alternatieve geschilbeslechting beoogt te waarborgen,

60. *Kamerstukken II* 2014-15, 33982, 6, p. 17 (NV).

61. Zie over schending van de opdracht wegens schending van de overeengekomen procesregels Sniijders 2011, art. 1065, aant. 4, p. 355, met verwijzing naar jurisprudentie.

62. Zie HR 24 maart 2006, *NJ* 2007/115, m.nt. H.J. Sniijders (*Meurs/Newomij*), r.o. 3.4.4; HR 1 juli 1988, *NJ* 1988/1034 (*Delta Lloyd/N.*), r.o. 3.2.

63. HR 20 mei 2005, *NJ* 2007/114, m.nt. H.J. Sniijders onder *NJ* 2007/115 (*Gem. Amsterdam/Honnebier*), r.o. 3.3; HR 24 maart 2006, *NJ* 2007/115, m.nt. H.J. Sniijders (*Meurs/Newomij*), r.o. 3.4.4; HR 1 juli 1988, *NJ* 1988/1034 (*Delta Lloyd/N.*), r.o. 3.2.

64. Zie hierover Ernste 2012, p. 75-76, met verwijzing naar literatuur.

65. Sniijders 2011, art. 1065 Rv, aant. 1, p. 349-350; Noot onder HR 18 juni 1993, *NJ* 1994/449, m.nt. H.J. Sniijders (*Van der Lely c.s./VDH*), punt 4.

66. In de literatuur wordt aangenomen dat nadeel moet worden verondersteld en dat het aan de wederpartij is om aan te tonen dat van nadeel geen sprake is. Zie Sniijders in zijn noot voor HR 20 mei 2005, *NJ* 2007/114 (*Gem. Amsterdam/Honnebier*) en HR 24 maart 2006, *NJ* 2007/115 (*Meurs/Newomij*), nr. 2e; Asser/Van Schaick 7-VIII* 2012/163; Ernste 2012, p. 74-75.

artikel 10 lid 2 Implementatiewet, waarbij artikel 7:902 BW voor procedures die vallen onder het bereik van de wet wordt afgeschaft en artikel 11 Implementatiewet, waar een verjaringsregeling is getroffen. Van deze bepalingen had het zonder meer voor de hand gelegen ze in het Burgerlijk Wetboek en in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering te integreren. Voor partijen betekent de keuze van de wetgever dat zij in verschillende wetten zullen moeten kijken om erachter te komen welke regeling op hun procedure van toepassing is. Zo moeten zij in de Implementatiewet lezen dat artikel 7:902 BW voor hun procedure niet geldt.

Hoewel vaststaat *dat* de genoemde bepalingen gevolgen hebben voor de (verhouding van) partijen, is niet altijd duidelijk *wat* deze gevolgen precies zijn. Wat wordt er bijvoorbeeld bedoeld met de zinsnede in artikel 9 lid 1 Implementatiewet dat een overeenkomst onder omstandigheden niet aan de consument kan worden 'teggeworpen'? Betekent dit hetzelfde als dat de overeenkomst vernietigbaar is? Welke gevolgen heeft de afschaffing van artikel 7:902 BW precies? Geldt de afschaffing van artikel 7:902 BW ook voor een vaststellingsovereenkomst die partijen hebben gesloten na afloop van een geslaagde mediation?

In de Implementatiewet zijn, naast de eerdergenoemde bepalingen, verschillende kwaliteitseisen opgenomen waaraan geschilbeslechtsinstanties moeten voldoen. Hoewel deze eisen primair van belang zijn voor de geschillencommissies, kunnen zij ook gevolgen hebben voor partijen in een geschilbeslechtsprocedure. Niet (geheel) uitgesloten is dat partijen de overeenkomst om hun geschil aan een geschillencommissie voor te leggen, kunnen vernietigen wegens dwaling indien de geschilbeslechtsinstantie niet heeft voldaan aan zijn informatieverplichtingen uit de Implementatiewet. Voorts is denkbaar dat een beslissing van een geschillencommissie kan worden vernietigd op grond van artikel 7:904 lid 1 BW of artikel 1065 lid 1 Rv indien een kwaliteitseis is geschonden.

Als gevolg van de keuze van de wetgever om de reikwijdte van de Implementatiewet te beperken tot procedures die zijn ingeleid door de consument, gelden de kwaliteitseisen van de Implementatiewet niet voor procedures die de *ondernemer* is gestart. Niet duidelijk is waarom de kwaliteit van de procedure in deze gevallen minder van belang zou zijn. Te verwachten valt daarom dat de kwaliteitseisen een zeker uitstralingseffect zullen hebben op dergelijke procedures die buiten het bereik van de Implementatiewet vallen.

De Implementatiewet heeft al met al verschillende gevolgen voor de consument en de ondernemer die ervoor kiezen hun geschil aan een geschillencommissie voor te leggen. Zij dienen dan ook bedacht te zijn op het bestaan van deze wet. Al is deze wet, als gevolg van de keuze tot implementatie in een afzonderlijke wet, voor partijen misschien niet erg zichtbaar, hij is voor hen wel degelijk van belang.